

ODBRANA

»ODBRANA« izlazi u Šibeniku redovito srijedom ujutro

Uredništvo i uprava nalaze se u prostorijama na Poljani Kralja Petra I. (nad Narodnom kafanom)

Glavni urednik: Prof. Dr ANTE MIŠURA

Vlasnik: Konzorcij »Odbrana«, predstavnik i odgovorni urednik MILIVOJ GRUBIŠIĆ, advokat. pripr.

GODINA I | Pretplata: mjesečno D 6.— Inozem. 10
Pojedini broj D in. 1.50
Čekovni račun br. 33.934

Sibenik 28 septembra 1938

Rukopisi se ne vraćaju.
Oglašuje se računaju po tarifi.
Plativo i utuživo u Šibeniku.

BROJ 10

Dnevne vijesti

MINISTARSTVO financija poseb-
uredbom dozvolilo je i ove godine upo-
trebu šećera, bez plaćanja trošarine za
zaslađivanje masti. Zbog malih vino-
gradara, za koje je ova povlastica sku-
pa i komplikovana, Zadrugašni savez i
Zadrugašna matica u Splitu brzojavno
su zamolili Ministarstvo, da ovo pita-
nje rješavaju finansijske direktorije, a ne
Ministarstvo, kao dosada. U pretstavci
se ističe da će ovogodišnja berba dati
oko 4 miliona hektara vina u cijeloj dr-
žavi.

Rad Izvršnog odbora za reorganizaciju JRZ u Šibeniku

U nedjelju 25. o. m. održane su
konstituirajuće skupštine u raznim
mjestima šibenske općine. Govornici
su istakli i ovom prilikom potrebu
okupljanja i koncentriranja svih na-
cionalnih elemenata u državi, kako
bi vladi g. dra Stojadinovića omo-
gućili što jače zastupanje svih naših
krajeva. Istaknuti su veliki uspjesi
na političkom i ekonomskom polju,
kao i najbolji izgledi za podizanje
privrede i opće saniranje prilika u
zemlji. Stvorene su mjesne organi-
zacije u selima: VRSNO, pretsjed-
nik Budimir Mate pok. Bare, pot-
pretsjednik Belak Stanko pok. Šime,
tajnik Belak Mijo Ivanov, blagajnik
Nakić Petar pok. Grge; — u BORAJI
pretsjednik Begura Mijo Tomin, pot-
pretsjednik Burazer Marko pk. Mije,
tajnik Burazer Stipe Grgin, blagaj-
nik Knežević Mate Šimin; — u PER-
KOVIĆU, pretsjednik Perković Niko-
la pok. Ante, potpretsjednik Perković
Ivan Jerkin, tajnik Mrdeža Frane
Ivanov, blagajnik Perković Ante p-
Jakova; — u SLIVNU, pretsjednik
Bralić Ive pok. Jakova potpretsjed-
nik Erceg Ante Matin, tajnik Mar-
ković Jakov Antin, blagajnik Varni-
ca Petar pok. Ante; — u PODINA-
MA pretsjednik Vukičević Marjan
Šimin, potpretsjednik Vrcić Ante pk.
Blaža, tajnik Vrcić Božo pok. Mate,
blagajnik Vukičević Marijan pok.
Ante.

Osim lijepog odaziva primjećen je
velik interes za povedenu akciju, ne
samo među pristalicama struja, koje
zastupaju jugoslovensku ideologiju,
nego i među pristalicama bivše HSS,
od kojih se je znatan broj začlanio.
Postoje dobri izgledi za dalje prodi-
ranje i osvajanje terena u ljevičar-
skim redovima.

Poslani su pozdravni telegrami g.
pretsjedniku Vlade dru Milanu Sto-
jadinoviću i g. pretsjedniku Bano-
vinskog odbora, Ministru bez port-
felja dru Niki Novakoviću.

Ovim skupštinama pretsjedavao je
g. Petar Sunara, pretsjednik općine
i izvršnog odbora.

Šta našem narodu treba ?

Priroda je našem narodu dala
mnogo svojih darova; izgleda da
mu u ničemu nije bila maćeha.
Ali pored velikog prirodnog bog-
atstva, naš je narod u mnogo
čemu zaostao. Uzroci zaostalosti
u materijalnom, moralnom i kul-
turnom smislu lako se mogu
vidjeti. Kad bi se ti uzroci ostrani-
li, narod bi se mogao razvijati
svojim normalnim životom i u
kratko vrijeme ući u kolo naj-
naprednijih naroda. Pošto su u-
zroci poznati i pošto narod u
sebi ima dovoljno snage da ih
ostrani, zašto naš narod stoji na
mrtvoj tački i zašto se već jed-
nom s nje ne makne? Na ovo
pitanje možemo odgovoriti da
će narod sve dotle biti nepokret-
tan, dok bude toliko neuviđavan,
kao što je bio do danas.

Istina je da je neuviđavnost
posljedica neznanja, pa čak i
pretjerane dobrote; ali ipak ta
preprjeka nije tako strašna da
se ne bi mogla ukloniti, kad bi
bilo malo dobre volje i energije.
Pa otkud to da se naš narod, ina-
če po prirodi bistar, ne trgne iz
te duševne letargije i pregnu o-
ko svoga unapređenja? Otkud
to da je toliko neuviđavan u o-
vom najozbiljnijem času?

Naš je narod, kao i svaki dru-
gi narod, u svojoj cjelini po se-
bi nepokretna masa, koju treba
da duševna snaga pokrene
»mens agitator mojem.«

Ta duševna snaga u narodnoj
cjelini postoji; ali ona ostaje sve
dotle uspavana, dok je ne po-

† DR MILORAD PROF. MEDINI,
književnik i historičar svojeg rodnog
grada preminuo je u Dubrovniku 19
o. mj. Njegovi bivši učenici sjećaju
ga se iskrenim pjetetom i ljubavi.
U kulturnoj povijesti našeg naroda
pokojnik je stekao i sačuvao istak-
nuto mjesto kao povjesnik književ-
nosti. Naše saučešće rodbini zasluž-
nog pokojnika i vječni pokoj pepelu
njegovom!

NA POZIV TI KOMORE u Splitu
građsko poglavarstvo u sporazumu sa
općinama Splita, Knina i Drniša, te
privrednih društava, i ustanova u dru-
gim mjestima, poslalo je brzojav 22 o.
mj. g. Pretsjedniku »lude i g. Mini-
stru saobraćaja da omoguće produže-
nje roka izgradnje Unske pruge.

krene neka sila koja je u poje-
dincima, koja je u narodnim
prvacima, naime, u ljudima za
koje narod misli da su motor
njegovog života.

Naš narod ima takvih sila; ali
zašto te sile ne troše svoju e-
nergiju oko buđenja svoga na-
roda i oko njegovog preporoda?

Ne možemo reći da nema
pregalaca koji ne rade na tome
uzvišenome poslu; ali moramo
priznati da su oni vrlo rijetki
»rari nantes in gurgyte vasto«.
Dobro je Njegoš rekao: »Malo
ruku, mala je i snaga.«

Većina naših intelektualaca ne
radi na tome plemenitome poslu.
Jedni ne rade za to što im je
takva priroda; a drugi ne rade,
jer se boje da ne izgube nešto
svoga, jer su egoiste.

Ima i takvih koji rade u
negativnom smislu zaglupljujući
narod ludim obećanjima nekih
novih vremena i nekih novih
kula u zraku. Takvih je nažalost
najviše. Ovi su predvođeni naj-
ludim ili najpokvarenijim na-
mjerama.

Iz ovoga se vidi da našem
narodu treba zdrave i poštene
inteligencije, koja bi imala da
ga trgne iz mrtvila i povede
pravim putem k njegovoj sreći.

Na našoj je inteligenciji da se
okupi oko zajedničke narodne
sreće iznoseći pred narod pravo
stanje stvari. Narod je naš pa-
metan, pa će razumjeti, što mu
govore pametni ljudi; narod je
naš disciplinovan pa će znati da
sluša pametnije od sebe; narod
je naš dobar, pa će znati da ci-
jeni rad svojih pravih prijatelja.

Narodu ne trebaju izvikani
demagozi svih boja i svih maj-
storija. Njih treba da potisnu
zdravi intelektualni elementi, koji
su zagrižani najvećim idealima
narodnog jedinstva i državnih
zakona. Narod treba njegovi
ljudi; ali koji su njegovi ne na
riječi i po odijelu, nego koji su
njegovi po srcu i po djelima.

HOTEL i RESTAURACIJA

„SLAVIJA“
S P L I T M. JOZEVIĆ

ČEHOSLOVAČKA SITUACIJA

Noću između petka i subote Če-
hoslovačka je izvršila opću mobiliza-
ciju, a g. Hitler je predao g. Cham-
berlainu memorandum o ustupanju
sudetskih oblasti do 1. oktobra. Taj
je memorandum predat Pragu 24 o.
mj. Vlada generala g. Sirovog uzela
ga je na proučavanje. On je inače
još ranije bio usvojen od čehoslova-
čke vlade.

U Parizu podvlače tri sporne tačke
između g. Hitlera i g. Chamberlaina:
1) g. Hitler je tražio ne samo pri-
sajedinjenje sudetskog kraja Njema-
čkoj, već i prisajedinjenje madžar-
skih i poljskih manjina Madžarskoj i
Poljskoj. 2) G. Hitler je zahtijevao
da njemačke trupe uđu odmah u Su-
dete, pa ih okupiraju. 3) G. Hitler
se je izjasnio protiv garantija novih
granica smanjene čehoslovačke re-
publike.

Poslije konferencije u Godesbergu
noću između petka i subote postig-
nuto je, da eventualni rat koji bi
mogao izbiti, ne bi bio evropski.

Zatim je slijedila riječ g. Hitlera:
da bude omogućeno njemačkim tru-
pama ući u njemačku sudetsku teri-
toriju; da se izvrši plebiscit u srezov-
ima s njemačkom manjinom, na
osnovu koga bi se obavila izmjena
stanovništva; da će Njemačka garan-
tirati novu čehoslovačku granicu sa-
mo ako tu garantiju prime Poljska i
Madžarska.

Vijesti iz Pariza i Londona u pi-
tanju Madžarske i Poljske svode se na
to, da su pri današnjoj situaciji bilo
kakvi ustupci mogući samo za ono-
ga ko svojoj stvar može da potpo-
mogne svojom snagom. Prema tome,
ako bi se pitanje ovih dviju država
diglo s dnevnoga reda, izbjegao bi
se evropski rat. To može samo g.
Hitler da učini, i to bez ikakve svo-
je štete.

Svakako je značajno što g. Hitler
još ni jednom izjavom nije precizirao
stanovište u pitanju poljsko — ma-
džarskih manjina. Do danas cijelu
situaciju mogli bismo rezimirati, da
bi u Pragu, u slučaju prihvata Hi-
tlerovih zahtjeva, došlo do evrop-
skog mira, ali zato da bi Čehoslo-
vačka ostala kao neki koncentracio-
ni logor, koji ne bi bio u mogućno-
sti da se brani i da pristojno živi.

Američki pretsjednik g. Roosevelt
uputio je apel i g. Benešu i g. Hi-
tleru da sporazumom riješe spor i
spase svijet od katastrofe.

Upisivanje članova naše
stranke vrši se u sekretarijatu
Izvršnog odbora na Poljani
Kralja Petra I. (nad Narodnom
kafanom) svakog dana.

RIDENDO...

VELIKA PAMET

(Sljepačka pjesma)

Mili Bože, pomози svakoga;
Mili Bože, čuda velikoga
U vremenim ratobornih nota,
Kad se sleže ispod Splitsa flota,
Sibna flota gordog Albiona
Teških lađa, lakih aviona. —
U grudima živo srca biju,
Na Marjanu zastave se viju,
Topi riču, nose slavnu pričū.
Po ulicam kō da ljudi niču,
U odjelu svakakvoga kroja,
U izgledu svakakvoga soja. —
Al' gle čuda dosad neviđena,
Al' gle djela dosad nečuvana:
Kad noć mrka u crno se xavi,
Tada gromki urnebes se javi,
Tad se prosu silnog ljudstva lava,
Tad se razvi hrvatska zastava
Kroz svjetinu tamom zamračenu
U obliku dosle neviđenu!
Sljepila se uz engleske boje,
Strepiš bolno, izgubiće svoje!
Simbol snage i prošlosti naše,
Kō da boje tuđe slave paše.
Englezi se čudnom čudu čude,
Nigdje takve ne vidješe ljude.
Ovi silni sv'jeta gospodari,
Svijū mora poznati mornari,
U tolikoj neobičnoj sili
U jedan su poklik se složili:
»Šta je pusta Londra kontra Splitsa,
Šta sv'jet cio kontra splitskog svita.« —
Al' nu čuda jošte divnijega!
Silne snage duha silnijega.
Snaga muška silnim duhom diše. —
Vitez Paško sitnu knjigu piše
I šalje je britskom admiralu,
Ukotvenom u splitskom kanalu.
U knjizi ga ljepo pozdravljaše
I ovako mudro govoraše:
— Čuješ li me, dragi admirale,
Tuđe su nam sile dodijale;
Mi smo uvijek bili »suvereni«
Mi od nikog nismo osvojeni;
Mi hoćemo seljačku kulturu,
A nećemo cincarsku kuburu.
Čuješ li me, dragi admirale,
Dva naroda nisu šale male.
Kad Hrvatska s Engleskom se složi
I u jednoj ustavi se koži,

Nekolike uporedbe

U pitomoj Sloveniji, kroz nekoliko nedjelja, bilo je nekoliko svečanosti, koje služe na čast i priredivačima i učesnicima, a napose govornicima, koliko u Kočevlju toliko u Ljutomeru itd. G. dr A. Korošec, ministar unutrašnjih poslova, i kao vođa Slovenaca, i svakako, kao najbolji tumač i reprezentant njihov, svugdje je u govorima istakao: kako Slovenci čuvajući i svoju materinsku riječ i lijepe individualne odlike, JESU I OSTAJU VJERNI SINOVI SVOJE ZAJEDNIČKE DRŽAVE JUGOSLAVIJE, jer su u njoj doživjeli SVOJU SLOBODU, pa su dotični govorili zaključeni poklicima, i govornika i tisuća slušalaca, JUGOSLAVIJI i njenom VLADARU, PETRU II. Svugdje su se vijale jugoslavenske, nacionalne zastave.

U Supetru na Braču bila je, kako izvješćuju splitski dnevnići, Velika manifestaciona skupština HSS...« i vijale su se samo plemenske zastave, i bilo je 15 govornika i 12 (!) hiljada slušalaca i 14 glazba itd. Nije se čuo NI JEDAN POKLİK NI SVOJOM DRŽAVI, NI SVOJEMU KRALJU, pa ni sv. OCU PAPI, premda je presvij. hvarski biskup Pušić održao govor, u kojemu je podvukao da su Hrvati »ODRŽALI SVOJU NACIONALNU INDIVIDUALNOST POMOĆU KATOLIČKE CRKVE...« i završio je svoj govor

Ko će ikad objelit nam zube,
Ko će na nas podić ruke grube?
Eto tako moja pamet uči,
Pa ne treba da se niko muči
Oko našeg hrvatskog pitanja,
Oko ovog vječitog trzanja! —
Silna knjiga odgovora nema;
Ali Paško misli da se sprema
Pakt Engleza i »seljačke sloge«
Za koju ga vežu nade mnoge.
Od radosti krupne suze lije
I bez knjige odgovore štije
Britske flote silnog admirala; —
E, naš Paško nije šala mala! TRN

riječima: »Obljavjući blagoslov svih HRVATSKIH NARODNIH ZASTAVA, molim Svevišnjega da prospe (!?) svoj blagoslov NA CIJELI HRVATSKI NAROD«. (Vidi Novo Doba od 12 septembra o. g.)

G. ministar Korošec, katolički svećenik, blagoslivlje cijelu svoju državu Jugoslaviju i pozivlje Božju pomoć svojem mladom Vladaru, a presvij. b skup moli se Bogu da čak »PROSPE« blagoslov SAMO NA HRVATSKI NAROD !! Zar nije presvij. g. Pušić jugoslavenski državljanin? Ili je samo hrvatski podanik? Ili se je bojao pred g. Pernarom, izaslanikom Mačkovim, da spomene ime svojoj državi i da se za nju pomoli? To mu je najzad bila dužnost, njemu kao katoličkom biskupa, čak viša dužnost, negoli samome g. dr A. Korošecu. Ili: zar samo POP SMIJE moliti za Jugoslaviju, a biskup NE SMIJE?! Hoće li ko da razjasni i to »pitanje«?

18 ovoga mjeseca podižu se dva hrama; jedan je »ZAVJETNA CRKVA KRALJA ZVONIMIRA« u Biškopiji kod Knina, a drugi je u Doboju »KOSTURNICA POVJEŠANIH I POUBIJANIH SRBA INTERNIRACA U DOBOJU«. U ovom će hramu počivati kosturi ŠEST HILJADA LJUDI, ŽENA I DJECE koje pokla austrougarska soldateska, u vrijeme evropskog rata, samo za to, jer bijahu PRAVOSLAVNI SRBI!

Lucida intervalla

U mjesnom libelu opet je lojalno i s punim potpisom istupio g. Peč. Čujemo, kako iz gustog mraka do nas dopire neko gundanje o svjetlu i čujemo bolni glas: »Neka se bistri!« — Treba priznati da mu nije lako, njegov okrunjeni silogizam (syllogismus coronatus) ne »bode kao rō s rogovima«, kako bi se on izrazio. Ovoga je puta upotrebio ovaj obični rogati silogizam (syllogismus cornutus). Isus bi rekao: »Pustimo sinove mraka«.

Biće, sigurno, dvije svečanost sasvim različite! Vijaće se i drukčlje zastave; ta — prva je »zavjetna« crkva, a druga je bez zavjeta! U prvoj se verbuju »kumovi« za zvona, inače već darovana, a kažu da se već potpisalo preko 2000 kumova, a kumstvo svako donijee najmanje po 200 din — i zbrojidba je laka! Tako će sami kumovi položiti »zavjete« u ime »zvonovskog« kumstva, dok je cijela crkva, pa i zvona, iskrsla »prilozima« — kako objavi poštovani »Obzor«. Svečanost zavjetna, starozavjetne Biskupije, zaglavice se telegrafskom čestitkom g. Mačku i pokličima »budnoć — slobodnoć«.

Tamo — u Dobojskoj »Kosturnici«, šest hiljada poklanih i povješanih žrtava, blagosivaće one žive i mrtve heroje, još danas »nepoznate« vojnike, koji svojim kosturima, posijanim od Istoka do Zapada, podižu — Jugoslaviju! i danas je štite i uvijek će je braniti!

Valjda tamo, negdje u Vječnosti, susreće se duh Zvonimira mučenika sa onih šest hiljada povješanih i zaklanih mučenika za »Krst časni i slobodni zlatni«, promatraće »Zavjetnu« u Biškopiji i »Kosturnicu« u Doboju, pak će se upitati: Što zbere i što tvore »kršćani« i »rišćani« u oslobođenoj i ujedinjenoj — Jugoslaviji?! Hoće li ih ikada opametiti i smiriti — naša krv za njih prolivena? Hoće li ih ova dva hrama učinili od sadašnjih »kršćana i rišćana« — BUDUĆIM LJUDIMA?! Valjda im je malo Kosturnica od Triglava do »Plave grobnice« kod sv. Vida?

Treba li im još i »kraljevske« i »bratske« krvi?!

...Pomozite mrtvi nam do sreće,
Kada živi ne mogu li neće!

(P. Preradović)

STROSMAJEROVAC

„ILS“ INDUSTRIJA LIJESA
ŠIBENIK

ZLATARIJA
G. B. VALLE - SPLIT
VLASTITA RADIONA — UTEMELJENA 1822

ČOVJEK

(nastavak 4)

On Vas često pita, i on je već daleko od vas, kad mu vi hoćete da odgovorite; ili on vas pita trčeći, kako je vaš otac, a kad mu kažete da je vrlo rdavo, on vam dovikne, kako mu je vrlo milo; on vas drugi put susretne na svom putu, on je sretan što vas je susreo, on je izišao iz kuće da bi vas zadržao zbog izvjesne stvari, on posmatra vašu ruku. Vi na ruci imate, reče on, jedan lijepi rubin; da li je on crvenozut? On vas ostavlja i produžuje svoj put; to vam je važan posao, o kome je imao s vama da govori. Kad se nalazi na selu, on govori nekom da je on sretan što se je mogao ukloniti s dvora za vrijeme jeseni i što je proveo na svojim zemljama sve vrijeme Fontenaibleaua; on drži drugima druge govore: zatim vraćajući se ovome: Vi ste imali, reče mu, lijepih dana u Fontenaibleau, tu ste vi bez sumnje mnogo lovili. Zatim počne neku pričū, koju zaboravi da svrši, u sebi se smije, prasne u smijeh zbog nečega što mu proleti mozgom, na svoju misao sam odgovara, zora zube pjeva, on zvižduka, okrer

će se na stolici, žalostivo viče; uzdiše, misli da je sam. On je na gozbi, ljudi vide kako se hljeb neosjetno gomila na njegovom tanjiru; istina je da ga njegovi susjedi nemaju, a tako se isto dešava i s noževima i s viljuškama, s kojima im on ne dozvoljava da duže vremena uživaju. Ljudi su izumili veliku žlicu za sto zbog zgrade služenja; on je uzme, zamotči je u tanjir, napuni je, prinese je k ustima, i on se čudi, kad vidi, kako se je tečnost koju je progutao prolila po njegovoj košulji i po odijelu. On zaboravlja da se napije za vrijeme cijeloga ručka; ili, kad se osjeti da su mu dali previše vina, on ga baci više od polovine u lice onoga koji je njemu nadesno; preostatak pije mirno, i ne razumi, zašto praskaju od smijeha zato što je on na tle bacio što su mu previše sipali. Jednog je dana ostao u krevetu zbog nekog neraspoloženja, ljudi su mu dolazili u posjetu; tu je jedan kružok ljudi i žena koji ga zabavljaju u njegovoj sobi, a on pred njima diže svoj pokrivač i pljuje u svoje stvari. Vode ga u Chartre, pokazuju mu manastir ukrašen s umjetničkim radovima, sve su to djela nekog odličnog slikara; monah, koji

mu ih objašnjava, govori o sv. Brunu, kanoniku i njegovom doživljaju, u jednoj divnoj istoriji, i to pokazuje u jednoj od tih slika: Menalk, koji je za vrijeme pričanja daleko od manastira, i to daleko - daleko, najzad se vraća i pita oca je li bio kanonik ili sv. Bruno kažnjen. Slučajno se nađe s nekom mladom udovicom on govori o njenom pokojnom mužu, pita je, kako je umro; žena kojoj ovakvi razgovori ponavljaju bolove, plače, jeca i ne može da prikupi sve detalje bolesti svoga muža, ona prilica od dana prije njegove vrućice, kad je bio zdrav, pa sve do agonije. Gospodo, upita je Menalk, koji kao da je sve to nekako slušao s pažnjom, zar ste toga samog imali? Jedno jutro riješi se da požuri sve u svojoj kuhinji, diže se prije no što se je poslužio voćem i napusti društvo; vidjeli su ga toga dana na sve strane po gradu, osim ondje gdje je zakazao sastanak za onaj posao, koji ga je spriječio da doručkuje i koji ga je činio da ide pješke, od straha da ne čeka svoja kola. Da li ga čujete kako viče, gunda i grdi jednog svog služitelja; on se čudi, što ga ne vidi: »Gdje on mora biti?« govori on, »šta on radi? šta mu se je

desilo? šta ne dolazi k meni, ja ću ga potjerati ovoga časa«; sluga dolazi, a on ga gordo pita, odakle dolazi, a ovaj mu odgovara da dolazi od onamo, kamo ga je bio poslao, i položi mu tačan račun o onome što je učinio. Vi biste ga često uzeli za sve ono što nije; za glupog čovjeka zato jer ne sluša, i jer još manje govori; za ludaka, jer osim toga što sam sobom govori, pravi neke nehotimične grimase i pokrete s glavom; za gordog i nevaspitanog čovjeka, jer vi ga pozdravljate, a on prolazi i ne pogleda vas, ili on vas gleda, a ne otpozdravlja; za rasijana čovjeka, jer on govori o bankrotu, umjesto o nekoj porodici na koju je pala ta ljaga; o izvršenju kazne i o vješalima pred čovjekom, čijega su oca na vješala popeli; o niskom položaju pred prostim ljudima, koji su bogati i koji hoće da su plemići. Još on hoće da u svojoj kući vaspita nezakonitog sina, pod imenom jednog sluge; i, ma da hoće da ga sakrije svojoj ženi i svojoj djeci, izmakne mu pa ga zovne svojim sinom, deset puta dnevno.

(Nastaviće se)

ŠIRITE ODBRANU

VIJESTI IZ ŠIBENIKA

Ponuda općine za izgradnju tranzitnih magazina za žitarice u Šibeniku

Gradsko je poglavarstvo saznalo da neke privatne firme namjeravaju u primorskim lukama podići vlastite magazine radi lakšeg izvoza žitarica.

Kako omogućenje izvoza žitarica preko šibenske luke pretstavlja i za naš grad vrlo važno privredno pitanje, to je Gradsko poglavarstvo interesovanim firmama »Pantman« u Sarajevu, te »Nacionale« i »Jugotarif« u Beogradu, ponudilo za izgradnju tranzitnih magazina zemljište u predjelu Draga. To je zemljište, naime, za ovu svrhu vrlo pogodno, jer obasije površinu od cca 5000 m², a u neposrednoj blizini istog položen je industrijski kolosjek i izgrađen pristan za trgovačke operacije.

Gradsko poglavarstvo očekuje od spomenutih firma uvjete gradnje radi donošenja meritorne odluke u korist najpovoljnijeg reflektanta. Osim toga će se uzeti u obzir i uvjeti mjesne firme Jadronja, koja se već od ranije interesuje ovim pitanjem.

NAŠA OMLADINA

Prije nekoliko dana bili su pritvoreni od gradske policije neki mladići iz našega mjesta pod sumnjom pripadanja nekoj nedozvoljenoj organizaciji. Istoga dana pušteni su na slobodu. Pošto nije bilo odmah donjeto nikakvo riješenje, to školske vlasti nisu primile učenike, koji su bili pritvoreni sve do 22 o. mj. Građanstvo žali omladinu, jer misli da je zavedena ili slabo odgojena od svojih roditelja. Dok se tako dešava u negativnom pravcu, dotle vidimo kako u pozitivnom pravcu, naša omladina, puna patriotskog oduševljenja, poziva svoje drugove na početku nove školske godine na konstruktivan rad. Tako, između ostaloga, čitamo u njihovom proglasu:

„Postali smo jugoslavenski nacionalisti, jer smo, oslobodivši se svih zabluda, rado pristali da svoj život ispunimo herojskim zadacima i da žrtvujemo sebe veličini našeg naroda, svijesni da time doprinosimo i stvaramo najviše što je ljudima moguće da dadu i stvore.

Ali svi tako ne misle, bezbroj je

Put potpretsjednika gradske općine g. Milivoja Grubišića i dr. Slavka Grubišića u Beograd

Potpretsjednik gradske općine g. Milivoj Grubišić u pratnji dr. Slavka Grubišića otputovao je 23 o. mj. po pitanju komunalnih poslova. Oni će posjetiti Ministarstvo financija, građevina i unutarnjih poslova u vezi s izgradnjom carinskih skladišta silosa za žitarice i nove zgrade državne carinarnice. Kako je poznato carin-

je danas onih koji misle sasvim suprotno.

Ali baš slom tih rušilačkih i izdajničkih sila u našim školama jest najveći cilj naših napora i borba...

Ali borba za jugoslavenski nacionalizam postala je životni poziv svima nama. Nasuprot promašenim idealima tih združenih rušilačkih sila, jedna probuđena generacija napinje sve svoje snage da ostvari svoj veliki san i potsvijesnu težnju 25 milijonskog naroda: **VELIKI, SNAŽNI, JEDINSTVENI SLAVENSKI BALKAN.**

Taj veliki naš ideal i naša teška borba, koja nas čeka sa združenim neprijateljima, traži od nas danas potpunu svijest o veličini našeg pothvata i o težini naših žrtava. Ali omladina koja je već prije časno započela i vršila taj posao, mora da ga danas ponosno nastavi, a svi oni koji su je u tom poslu simpatizirali, treba da se maknu iz svog mrtvila i da popune njezine redove.

Cilj našeg rada u novoj školskoj godini treba da bude veliki posao produženje beskompromisne borbe protiv frankovačko-križarske i komunističke bande.

Jugoslavenska nacionalna omladina.»

ZLATARSKA RADNJA

Ante Fantulin - Šibenik

PISACI STROJ rabljeni traži se **OKVIRE SA STAKLOM** (vitrine). **Plitke, za dućanske izloge traže se Ponude na upravu lista.**

ska skladišta i silosi imali bi se graditi paralelno sa novom obalom. Ministarstvo financija i privilegovano društvo za silose u Beogradu imali bi odobriti kredite za dovršenje ovih radova. Za izgradnju silosa interesuju se mnoge privatne firme iz Beograda, Zagreba i Sarajeva, kao i jedna iz Šibenika.

Pišu nam iz Splita:

Još o splitskom H. V. K.

U vezi Vašega članka izašlog u zadnjem broju V. cijenjenog lista a koji je glasio »Kako su nas prodičili u Smederevu Havekaši iz Splita« molim Vas lijepo da donesete i to, da je naime na Rodendan Nj. Vel. našega Kralja Petra II Karadorđevića, cijelo predgrađe Spinut bilo okićeno jugoslavenskim zastavama i sagovima, samo i jedino se na domu tih vajnih veslača H.V.K. nije vijala nikakova zastava.

Usput budi rečano i gosp. P. J. iz Mangjerove ulice, da je i njegova kuća bila onog svečanog dana bez jugoslavenske zastave, a znamo, da taj gospodin ima zastavu tri metra dugačku koju znade izvjesiti i obrnuti u plemensku kad su neke Mačkove arlekinske manifestacije, Gosp. P. J. ima dozvolu za nošnju oružja i lovnu kartu, pa bi taj gospodin morao znati, da mu je sve to izdalo Kr. Sresko Načelstvo u Splitu, a ne kancelarija HSS iz Krešimirove ulice niti lovačko društvo. Pamet u glavu!

Isto vrijedi za gospodina M. J. iz Ćiril-Methodove ulice, samo s razlikom da je njegova zastava duga četiri metara i razlikom da J. ima obrtnu dozvolu za briačnicu također ispuštnu od Kr. Sreskog Načelstva kao obrtne vlasti u Splitu.

Poručujemo vama i sličnima, da se sve bilježi i piše, jer neke račune treba kadli tadli urediti.

Otvor lova

Dana 15 tek. mj. otvorio se lov na zečeve i jarebice. Naši bi se lovci (njih dvadesetak po sto, jer su drugi samo puškonoše a nikakovi lovci) drugih godina razbjegli na taj dan po trogirskoj, lečevićkoj, mučkoj, drniškoj i krajiškoj zagori u lov, ali ove godine ostadoše ukotveni u gradu, zahvaljujući njihovom uvodenoj hrvatske politike u lovačko društvo. Trebalo im je otrag 3-4 godine zbaciti ondašnju upravu lovačkog društva, jer nije htjela plesati po taktu muzike iz Kupinca. Da postignu svoju svrhu, dijelili su onda pred gl godišnjom skupštinom neke letke, u kojima je među ostalim stajalo: vrhovno vodstvo naše stranke iz Zagreba (recte iz Kupinca) traži od nas hrvatskih lovaca, da zauzmemo sve važnije položaje u upravama svih postojećih društava, stoga neka svaki hrv. lovac glasuje itd. itd.

Malo za tim, nova hrv. uprava, ne znajući tumačiti zakon o lovu, došla je u sukob s trogirskim lovačkim udruženjem, a ovo je bez ostaloga zakupilo od opštine cijeli kompleks, svu trogirsku zagoru, i Spličanima kao i drugima zabranilo zalaziti puškom u to područje, koje su najviše i posjećivali BAŠ SAMI SPLIČANI. Za Trogiranima povukoše se i lečevićani, Mućani, Drnišani, pak oni u Krajini i Šestanovcu, tako da splitski lovci nemaju kuda da idu u lov osim po splitskom polju i po Dugopolju pod Mosorom, gdje nema ni vrabaca, a kamo li zečeva i jarebica. Prve suse godine nadali, da će dr. Maček posredovati između Trogira i ostalih sjedišta lovačkih udruženja, ali je Mačku malo stalo za splitske lovce, a ovdašnji voda HSS g. P. Kaliterna nema ni moći ni upliva, da im što pomogne. Došlo je vrijeme kajanja i tek od kada je bivša uprava zbačena, upoznaše lovci i puškonoše, koju su upravu zbacili i koju su kapitalnu pogriješku tim učinili, jer da je ostala prvašnja uprava do spomenutih zakupa NE BI U NIKAKOVOM SLUČAJU BILO DO TOGA DOŠLO. I dok splitskim lovcima, kako rekossmo, ne ostaje nego splitsko polje i Dugopolje, dotle članovi bivše uprave lovačkog društva love i lovit će po trogirskoj, lečevićkoj, mučkoj, drniškoj, krajiškoj i šestanovačkoj općini zabavljajući se lijepo i nesmetano bez da im je za to dr. Maček dao dozvolu.

MATE DVORNIČIĆ (Crikvenica):

(Iz zbirke »Čakavske rožice« *)

Veruge

Otkada si me z verugun srebrnun zakovala,
Mlična bleđa noći puna misečine,
Otkada si me z van porta otpeljala
Su barku zasula biseri od pine.

Otdada pod mojurn poneštrun sirene kautaju,
Po celu božju noć dopini uzdišu,
Kalebi kriče, ribari mreže kalaju,
Žene kable na plešćenici noseć jutrinju ariju udišu.

*) U ovoj zbirci donša Mate Dvorničić pjesme u raznim čakavskim narječjima pojedinih naših mjesta, da se vidi razlika i ujedno ljepota jezika. Tu ima pjesme iz istarske i dalmatinske Bodulije, Reke i Rešćine, Kastavštine i Grobnisti-ne kao i Vinodola (te dapače Gradišća i Mačedonije) čiji on govor proučava te je sastavio »Čakavski riječnik« od nekih 4000 riječi.

Moje se ulikve i šestila moju klanjaju kot dete,
A kad prvi traki sunca po Primorju se razliju
Kalebi beli zasuti zlatom na školji odlete.

(Sv. Jakov kraj Kraljevice).

Od smroknuća do mrôka

Tečen na more vidit čerljenilo oblôka tih večernjih vila,
Koje se cidi na more kako vruća krv vola,
I na marete plova kako čerljena svila,
I jirlonde plete okolo bela žola.

Tečen na more da kalebu rečen dva tri slova,
Ki joholo na bovi s krili klepeće,
I gljeda borku na jedra kako plova
I mornara, ki k školju jargolju okreće.

Umira školj i selo va večernjen mroku,
Sve se više i više čerljenilo rasčinjô,
Duša se moja izgubljuje va šoku mora poda.

Slušan zvon Zdrove Marije hodeć va koraku,
Kaleb se spušća na greben, xvezda za xvezdon tinjô,
Porat skuru ječirnu slebernimi botuni na se klode.

(Kampor na Rabu).

Spod Nehaja

Noćas šu me šivene kuševale
Pošrid mora na šlebrnom valû,
Noćas šu me žvezdê i mišeci pokrivalè
Plasćen od šrebra u kolènu.

Gljedat san divicine kuj pol ribe pol divojke.
Ca šidiđu na tunaman i kolo igradu,
Glavè jin okičene venciman, a biseriman dojke,
Kalebi nad njimi letidu, a one pivudu.

Bronpunali šu na Artu, kuće i črikve šanjali
Na mišćini; skrož uške kuntrade žvezde su švitlile,
Štari se mornari špid ollara Majke bozje klanjali,
Sede glave pod luminom jin še belite.

Zora je žorila, glas bozji š toruja je tutnjil,
Štupi švitlošti padali po draci špod Nehaja kaj žlatne duge
Vapor pušćevajuc paru plovil u porat i čeli grad budil,
Širene na mojrn rukamau umirale od ljubavi i tugè.

(Senj).

VIJESTI SA NAŠIH OKOLICA

PROPADANJE
GRADA
SKRADINA

Može li propadati mjesto blizu industrijskih preduzeća? Na ovo pitanje svak će jednostavno odgovoriti: „Ne može“. Ali ipak i ako nevjerojatno ima jedno mjesto u Primorskoj banovini koje propada, a to je Skradin. Skradin je lijepo mjesto na ušću i u blizini slapova rijeke Krke, daleko 19 kilometara od Šibenika sa 700 stanovnika, a ima općinu, sreski sud, poresku upravu, poštu, žandar. stanicu i odjeljak finans. kontrole, električarsvjetu i vodovod.

Nekada je grad Skradin bio trgovački centar sa velikim stovarištem soli, magazom duhana, velikim hotelom, restauracijama i kafanama. Njegovo propadanje prouzrokovala je gradnja kninske željeznice, a i naglo podizanje Šibenika kao trgovačkog centra sjeverne Dalmacije. Da je ovo mjesto nekada trgovačko cvalo, najbolje dokazuju velike podignute zgrade, koje su danas ruševine

U njegovoj blizini, i to 5 km. daleko nalazi se ugljenokop »Dubravice« i 4 km. fabrika aluminijske, nedavno podignuta. I kad se ovo zna, niko ne bi vjerovao da od svega ovoga Skradin nema, a ma nikakove koristi, i da je Skradin danas isti, kakav je bio i pre podignutih ovih preduzeća.

Što se pak tiče Skradinjana, mislim da je malo ko u Skradinu bio, bilo činovnik ili radnik, a da iz njega nije odnio samo lijepe uspomene, jer Skradinjane krasi vrlina, što je može biti u drugom mjestu rijetka, a to je: gostoljubivost, prijaznost, susretljivost prema čovjeku koji nije Skradinjanin, pa često puta i više, nego što je to prema rođenim. Građani su u svoje mjesto toliko zaljubljeni, da nije pretjerano, ako se kaže, da su ljubomorni na svaki njegov kutić. O njemu narodni genij pjeva ovako:

»I kad baš ponosno kroz grad Skradin prođeš

I kad u selo Bičine kod Sv. Petke prođeš

I tamo pogledaš do u more, vidjećeš Prukljan i Gavanove dvore.«

Odselio sam se ima već dvije i po godine i nalazim se u sredini tako miloj i osjećam se kao u rodnom kraju; ali kako tamo imam nešto imovine i grob mojih roditelja, otišao sam obaći grob u groblju Sv. Petke, koje se nalazi na jednom brežuljku odakle se vidi Skradin. Sa tog položaja gledajući one dvokatnice i trokatnice, sa starim i lošim krovovima, zidine i razvaline, dobio sam osjećaj da gledam jedan grad avionskog bombardovanja,

Moje rodno mjesto gledao sam sa dubokim sažaljenjem.

Došao sam na glavnu ulicu. Tu mi se prikazala očajna slika — pustoš — Kuće nekadanjih gosa puste.

Dočekao me je moj prijatelj i kolega, pozdravismo se i odosmo do njegove kuće. Idući ulicom susretao bih poznanike i prijatelje. Pitajući se za zdravlje i življenje, jedan mi odgovori: »Slabo, nema zarade nikakove« Računa se da u Skradinu samo njih petnaest večera. S kim govoriš svak se žali: trgovac, radnik i posjednik. Razumjeće se kako me se to dojmilo.

Nameće se pitanje, što se koga tiču moji utisci i to o mom rodnom mjestu. Nije ni svrha da ističem svoje utiske, već da ovim putem obratim pažnju nadležnim faktorima da bi se što moglo poduzeti za oživljenje ovog mjesta.

Narodni predstavnik ovoga kraja gospodin Niko Dragišić, koji je punih 13 godina načelnik grada Skradina vodio je i upućivao birače sa ostalim svojim građanima i saradnicima da treba pomagati Kr. Vladi, kako bi se zainteresovale za ovaj propali i zapušteni kraj. I zbilja, tačno je to da su sve dosadašnje vlade stalno računale na 2.500 glasova općine skradinske. Poznato je, da se za njegovo podizanje, od ondašnjih vlada nije mnogo postiglo, i ako vrlo dobro znadem, da je od opć. načelnika i opć. uprave upućivano dosta prestavki upozorujući na propadanje ovoga mjesta.

U samom mjestu živi nekoliko posjednika, koji su zagašeni od prevelikog duga, nekoliko trgovaca i obrtnika sa slabim prosperitetom, a većina je običnih radnika, profesionalnih i ribara. Dakle, i jedni i drugi i tjeći, osim par iznimaka, žive vrlo oskudno i nemaju mogućnosti da zarade za nasušni hljeb. Stanovnici iz okolice bave se većinom poljodjelstvom i stočarstvom; koji isto loše žive, radi čestih nerodnih godina.

Sadašnja Kr. Vlada koja je sebi stavila sebi u dužnost, kao najglavnije, voditi brigu oko podizanja naroda na ekonomskom socijalnom i kulturnom polju, vjeruje se, da će uzeti u razmatranje i ovo pitanje o podizanju ovoga kraja, a posebno i samog grada Skradina.

Mišljenja sam, da bi se grad Skradin mogao umjetno podignuti, a to na ovaj način: podizanjem škole za finansijske stražare, podizanjem škole za žandarme, podizanjem škola za pontonirce i podizanjem glavnog stovarišta soli za okolne općine.

Eto, svake godine po malo, osjećalo bi se da se ide napred i da ipak ima neko ko vodi brigu o narodnim potrebama.

Nadamo se da će i narodni izabranici, bez obzira na političko opredjeljenje, složno poraditi na pobolšanju prilika ovog nmirućeg grada koji je već zahvatio ropac, i u najskorije vrijeme pružiti vidnog dokaza o svom realnom radu, i dati prilike čitaocima da u novinskim člancima čuju: „Grad koji cvati“.

Ovo su želje ne samo dopisnika, nego i čitavog stanovništva.

Potreban razvoj
turizma
u okolini Nina

Petrčane, 12 IX. Između ljepših i najbogatijih mjesta sa prirodnim krasotama od Nina do Biograda spada selo Petrčane, koje se smjestilo uz samu morsk obalu. Mjesto se nalazi u vrlo lijepoj uvali, sa obe strane ograđeno poluotocima zasađenim borovom šumom. Na južnom poluotoku tzv. »Lazaret« nalazi se vojna ambulanta i nekoliko baraka koje služe za stanovanje pomorskog svjetioničara i pogranične čete. Blizu »Lazareta« imade prirodno krasna uvala sa niskom obalom, plitkim morem u duljini od 400 - 500 metara i dno pokriveno sitnim bijelim pijeskom.

Selo broji 87 kuća sa oko 900 stanovnika. Narod se bavi većinom zemljoradnjom, a mnogi muškarci odlaze na velike preoceanske parobrode kao ložači, kormilari i vođe palube itd., a dosta ih imade u Americi, odakle se vraćaju sa dosta ušteđenog novca. Zato imaju svi vrlo lijepo uređene kuće sa uređenim stanovima.

Mjesto je zdravo. Imade dosta bunara sa pitkom vodom. Istočni i sjeverni brežuljci su zasađeni vinogradima, maslinama, snokvama i drugim voćem, naročito trešnjama.

Mjesto imade: crkvu, školu, poštu i telegraf, pograničnu čet, pomorske finance i agenciju Jadr. plovidbe Mjesto je vezano sa zaleđem sa dobrim putevima. Pred 9 godina sagrađeno je »mulo« za pristajanje parobroda. Mjesto je na saobraćajnoj parobrodarskoj liniji Šibenik-Obrovac i Olib-Biograd.

Pošto selo Petrčane u blizini Nina imade najpodesnije uvjete za razvoj turizma, u ovom dijelu našeg krasnog Jadrana, apelujemo u prvom redu na vladu dr. Milana Stojadinovića da bi obratila pažnju na ovo lijepo mjesto, koje je posjetio nazad dvije godine i sam g. predsjednik dr. Stojadinović i koji se najljepše izrazio o krasotama mjesta, a također apelujemo i na druge mjerodavne faktore, da bi podigli jedan hotel u uvali, koju je sam Bog stvorio sa ovom krasotom.

Nadamo se, da će ovaj naš apel

naći razumijevanja, naročito kod vlade gosp. dr. Milana Stojadinovića, koja je sve svoje mogućnosti uložila u podizanju naših primorskih mjesta, koja, kao i Petrčane, u budućnosti mogu biti naša posjećenija ljetovališta.

J. Brebrić.

OGLAS

Banovinska Bolnica u Šibeniku traži ponude za isporuku 100 komada zimskih vunelih pokrivača (kuverata). Ponude treba da budu propisno taksirane sa 10.- din. banovinske takse i da budu predane Upravi bolnice u zapečaćenom omotu najkasnije do uključivo 29 septembra 1938 god. Za potanje informacije mogu se zanimati da obrate Ekonomatu bolnica za vrijeme uredovnih satova.

Šibenik, 15 rujna 1938.

Upravnik:
Dr. MACHIEDO

OGLAS

Banovinska Bolnica u Šibeniku traži ponude za isporuku 275 metara debelog sivkastog sukna za zimsku odijela za duševno bolesne. Ponude treba da budu propisno taksirane sa 10.- din. banovinske takse i da budu predane upravi bolnice u zapečaćenom omotu najkasnije do uključivo 29 septembra 1938. Za potanje informacije mogu zanimati da se obrate Ekonomatu bolnice za vrijeme uredovnih satova.

Šibenik, dne 15 rujna 1938.

Upravnik:
Dr MACHIEDO

NAJBOGATIJI GURMANSKI RESTAURANT
Hotel sa moderno uređenim sobama
Zlatni Fazan - Split
IZBOR PRIMORSKIH SPECIJALITETA
Gavno Isstajalište splitske i šibenske publike

A. PAVLOVIĆ

Centrala
BEOGRAD
Filijala
ZAGREB

OSNOVANO
1844

Najveće skladište engleskih štofova u Jugoslaviji: ZA ODIJELA I KAPUTE. VELIKI IZBOR ŠTOFOVA ZA DAMSKE OGRTAČE I KAPUTE. SAV KROJAČKI PRIBOR. - KROJAČKE KOLEKCIJE. Cijene solidne i utvrđene CIJE. Prodaja na otplatu.

Zastupstvo i skladište
Krojačnica građanskih i vojnih odijela
Pero M. Bercé - Šibenik

Ante Bedrica - Šibenik
prodaja cipela

Restauracija **Čiko** SPLIT (obala)

ŽIGON I DRUG
prodaja koža i svake vrsti cipela
ŠIBENIK (DALMACIJA)

STAN OD DVIJE SOBE i kuhinje svijetao, zračan i čist sa tarasom traži se, miran stanar, točan platac i samac bez djece.
Ponude na upravu lista.

„TIPOGRAFIJA“ vod. Hamilkar Vitaliani
ŠIBENIK VJ. R. Pelicarić
kraj Katedrale Sv. Jakova

Preuzima sve poslove spadajuće u grafičku struku kao: brošure, plakate, pozivnice, račune, tabele itd. uz najpovoljnije uvjete. - Savjesna i točna podvorba